

“Is mijn pensioen
straks nog waard
wat ik er nu
van verwacht?”

Antwoorden

Magazine voor deelnemers

Winter 2022

Frederic Wildbergh:
"Liever een iets lager
gegarandeerd pensioen
dan een groot risico."

Mijn Pensioenplan:
de online tool
waarmee u zelf
berekeningen maakt
voor uw pensioen.

Van veel deelnemers
mag het maatschappelijk
verantwoord beleggings-
beleid nog wel iets
ambitieuzer.

U kunt maximaal 10% van
uw pensioengeld in een keer
opnemen.

Colofon

Antwoorden, het magazine van Stichting Pensioenfonds ING, verschijnt drie keer in 2022. Deze uitgave is bestemd voor alle gewezen deelnemers van het Fonds. Met dit magazine geeft het Fonds u antwoorden op vragen over uw pensioen en actuele thema's.

Eindredactie: Bestuursbureau Pensioenfonds ING **Concept:** Reach Communications **Tekst & opmaak:** AZL communicatie **Fotografie:** Marcel Bakker, Verse Beeldwaren
Om onnodig afval te voorkomen bieden we u dit magazine aan zonder plastic verpakking.

Inhoud

Is mijn pensioen straks nog waard wat ik er nu van verwacht?

4

Dat vraagt Frederic Wildbergh ons. Een ander vraagt of er straks nog wel genoeg pensioen is voor jongere deelnemers en een derde vraag gaat over de manier waarop Pensioenfonds ING zijn beleggingen afstemt op de klimaattransitie.

To the point

7

'Ik kreeg opeens een lager pensioen, hoe kan dat?' · Mannen van 65 hebben nog 20 jaar voor de boeg · Maak alvast uw eigen pensioenplan!

Maatschappelijk verantwoord beleggen: Wat vindt u?

9

74,1% van u vindt maatschappelijk verantwoord beleggen erg belangrijk!

'Duurzaam beleggen in crisistijd: hoeveel rendement kost dat?'

10

Nu de ene crisis over de andere buitelt en de inflatie de pan uit rijst, krijgen we de vraag of een duurzaam beleggingsbeleid wel kan.

Welke pensioenen hebt u allemaal?

12

Wie 'pensioen' hoort, denkt aan inkomen voor later. Daarnaast hebt u bij ons Fonds nog andere pensioenen. Goed om te weten, bijvoorbeeld als u nadenkt over aanvullende verzekeringen.

Bedrag ineens: handig en verstandig?

14

U krijgt een extra keuze als u met pensioen gaat. U kunt straks namelijk een deel van uw pensioen in één keer opnemen. Het gaat om maximaal 10% van uw pensioen. Als alles volgens plan verloopt, gaat dit op 1 juli 2023 in.

Reageren?

Wilt u reageren op de inhoud van dit magazine? Of wilt u een volgende keer meewerken aan dit blad? Stuur dan een e-mail naar communicatie@pfing.nl

Elke dag in het nieuws: inflatie

De huidige inflatie raakt ons allemaal. We merken het bij de dagelijkse boodschappen, als de energierekening in de bus valt en als we onze auto voltanken. Elke euro is minder waard geworden. Ook onze gepensioneerde deelnemers merken dat. Zij kunnen nu minder kopen met hun maandelijkse pensioen, ondanks dat we in de afgelopen jaren de meeste pensioenen hebben kunnen verhogen.

Frederic Wildbergh is nog niet met pensioen, maar vraagt zich toch af of zijn pensioen straks nog waard is wat hij er nu van verwacht. Een terechte vraag, want ook de koopkracht van pensioen dat nog niet wordt uitgekeerd, daalt door inflatie. Ons antwoord op de vraag van Frederic leest u op pagina 4.

Duurzaamheid is een ander belangrijk thema. Uw mening weegt daarbij natuurlijk zwaar. Wij vroegen u afgelopen voorjaar of ons beleid nog steeds aansluit bij wat u als deelnemer wilt. Dat is gelukkig het geval! Ons maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid roept ook vragen op. Gaat het niet ten koste van het beleggingsrendement? Mijn collega, Directeur beleggingen Wim van Iersel vertelt hier vanaf pagina 12 meer over.

Gaat u op of na 1 juli 2023 met pensioen? Lees dan zeker het artikel over de voor- en nadelen van de nieuwe keuzemogelijkheid, waarbij u maximaal 10% van uw pensioen in één keer kunt opnemen. En dan zijn er natuurlijk ook alle andere artikelen in dit nieuwe nummer van Antwoorden. Ik wens u weer veel leesplezier!

Met een hartelijke groet,

Peter van Meel

Algemeen directeur Pensioenfonds ING
Peter.vanmeel@pfing.nl

Is mijn pensioen straks nog waard wat ik er nu van verwacht?

Veel deelnemers weten ons te vinden als ze een vraag hebben. Drie van die vragen beantwoorden we hier. Over de waarde van uw pensioen, of er straks nog wel pensioen is voor jongere deelnemers en over de relatie tussen de beleggingen van het Fonds en de energietransitie. Allemaal even relevant en actueel.

Frederic Wildbergh (57)

Werkt als Business Continuity Management Officer

“Enkele jaren geleden vroeg Pensioenfonds ING in een enquête: ‘Hoe staan jullie als deelnemer tegenover het nemen van (grote) risico’s bij beleggingen?’ Dat zette mij aan het denken. Ik hoop over tien jaar met pensioen te gaan, dus ik krijg liever geen grote financiële tegenslagen meer. Liever een iets lager gegarandeerd pensioen dan een groot risico. Ik heb immers nog maar weinig tijd om tegenvallers te compenseren. Maar hoe zit het met de risico’s bij beleggingen en hoe waardevast is mijn pensioen?”

Antwoord:

We kunnen u geruststellen als het om ons risicobeleid gaat. Ons doel is om met onze beleggingen voldoende rendement te halen om uw pensioen te kunnen betalen én om uw pensioen te kunnen verhogen (toeslagverlening).

We nemen niet meer risico dan nodig is om dat rendement te kunnen behalen. Ons pensioenfonds staat er met een dekkingsgraad van ruim 153% (eind september 2022) bovendien goed voor.

Het onderzoek dat u bedoelt, doen we met enige regelmaat. Zo kunnen wij in ons beleggingsbeleid meewegen in hoeverre deelnemers bereid zijn om risico’s te nemen.

Het beleggingsbeleid blijft dan passen bij de wensen van de deelnemers. Uit het onderzoek van 2019 bleek dat deelnemers hechten aan een waardevast pensioen. Precies daarom moet er belegd worden, zodat er voldoende rendement gehaald wordt waarmee het pensioen verhoogd kan worden. Wel willen we fatsoenlijk beleggen.

Over het verhogen van pensioen hebben we mooi nieuws: sinds 2014, toen het Fonds financieel onafhankelijk werd, tot en met 2020 hebben we altijd kunnen verhogen. Dit in tegenstelling tot veel andere fondsen. In 2021 zijn helaas niet alle pensioenen verhoogd, omdat er geen CAO-verhogingen waren bij ING en NN. Natuurlijk streven we naar een waardevast pensioen voor iedereen. Dat is het doel van Pensioenfonds ING.

Paula van Blokland (45)
Werkt als Business Analyst

“Door de vergrijzing zijn er steeds minder mensen die pensioen opbouwen en steeds meer mensen die ervan mogen genieten. Daarbij hebben de generaties na mij een andere mindset. Een vaste fulltimebaan voor het leven wil de jeugd niet meer. Ik zie het bij mijn bonusdochter: ze werkt hard, maar vindt daarnaast een gezonde werk-privébalans ook belangrijk. Steeds minder mensen bouwen dus pensioen op. Wie betaalt er straks voor mijn pensioen en voor het pensioen van onze kinderen? Wanneer is het potje leeg?”

Is er straks nog wel genoeg pensioen voor jongere deelnemers?

Antwoord:

De wereld verandert snel en hoe generaties tegen pensioen aankijken, verschilt. Daarbij hebben we het naast het pensioen ook over de AOW (de Algemene Ouderdomswet).

Pensioen bouwen mensen in loondienst op via hun werkgever. Wie tot 2014 bij ING of bij NN werkte, heeft pensioen opgebouwd in Pensioenfonds ING. De hoogte ervan hangt af van het salaris en van de duur van de opbouw. Pensioenfondsen beheren het opgebouwde pensioen en keren dit maandelijks uit als iemand met pensioen gaat. Iemands pensioenpot raakt dus in principe niet leeg, want het bevat de inleg én het rendement dat het Fonds maakt door dit geld te beleggen. U hebt via uw werkgever pensioen opgebouwd bij ons Fonds. U bent voor uw pensioen dus niet afhankelijk van

latere generaties. Of deze veel of weinig werken maakt voor uw pensioen niet uit.

AOW bouwt u niet op; de AOW is een uitkering van de overheid die wordt betaald door de werkenden op dat moment. Om de AOW betaalbaar te houden, gaat de AOW steeds wat later in. Wie in Nederland gewoond of gewerkt heeft, heeft recht op AOW. Voor de hoogte maakt het niet uit óf je gewerkt hebt en ook niet hoeveel. De gezinssituatie maakt wel uit. En jaren die in het buitenland zijn doorgebracht zorgen voor een lagere AOW.

De mentaliteit zien wij inderdaad ook veranderen. Jongere generaties hechten meer aan een goede werk-privébalans en kiezen er soms bewust voor om minder te werken. Zij bouwen dan ook minder pensioen op bij hun pensioenfonds. Daarvan moeten ze zich bewust zijn.

Bij Pensioenfonds ING wordt geen pensioen meer opgebouwd. Maar ook Pensioenfonds ING vindt het belangrijk dat bewustzijn te vergroten. Via webinars bijvoorbeeld. Of via Mijn Pensioenplan: een handig instrument waarmee u inzicht krijgt in uw pensioen bij ons Fonds en in wat er gebeurt als u bijvoorbeeld eerder met pensioen gaat.

Bezoek www.pensioenfondsing.nl voor het laatste nieuws over verhoging van uw pensioen.

Hebt u een vraag die u graag in Antwoorden terugziet? Laat het ons weten! Stuur een e-mail naar communicatie@pfing.nl

Hoe stemt Pensioenfonds ING de beleggingen af op de klimaat-transitie en het behoud van biodiversiteit?

Jos Letschert (62)

Werkt als Product owner
IT Corebanking

“De klimaatdreiging en het wereldwijde verlies van biodiversiteit baren me veel zorgen. Ik wandel graag op de Veluwe om naar vogels te kijken. In de afgelopen dertig jaar heb ik voorheen veelvoorkomende vogelsoorten zeldzaam zien worden. Op de Veluwe is de grootste boosdoener de stikstofuitstoot van de lokale landbouw, waardoor de bodem verzuurt en flora en fauna verarmen. Ik vind het belangrijk dat we zoveel mogelijk doen om te voorkomen dat nog meer natuur en biodiversiteit verloren gaan. We eten thuis maximaal één keer per week vlees en ik pak liever de trein dan de auto. Wat doet Pensioenfonds ING om zo duurzaam mogelijk te beleggen?”

Antwoord:

Veel deelnemers vinden maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk. Dat bleek ook weer uit het onderzoek dat we dit voorjaar hielden. Op pagina 9 leest u meer over de

uitkomsten. Bij onze beleggingen houden wij onder andere rekening met de invloed op milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen. Maatschappelijk verantwoord beleggen is deel van het beleid van Pensioenfonds ING.

Pensioenfonds ING steunt het klimaat-akkoord van Parijs. We zijn ervan overtuigd dat we kunnen bijdragen aan het beperken van de opwarming van de aarde, zonder dat onze financiële doelen in het gedrang komen.

Net als het klimaatakkoord van Parijs heeft het Fonds als doel om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Sinds het najaar van 2020 eisen we dat onze beleggingen minder CO₂-uitstoot veroorzaken. Hierdoor daalde de CO₂-uitstoot van onze beleggingen aanzienlijk.

Onze vermogensbeheerders moeten aan klimaat-randvoorwaarden voldoen voor de beleggingen die zij namens het Fonds beheren. Denk hierbij aan een CO₂-reductiepad. Verder zijn we in dialoog met bedrijven waar we in beleggen. We sporen die aan om in overeenstemming te komen met 'Parijs'. Tot slot sluiten we bepaalde bedrijven uit. Bedrijven die door hun core business veel broeikasgassen uitstoten, kun je in de kern moeilijk veranderen. Dan is uitsluiting de laatste mogelijkheid.

Het Fonds heeft al een deel van de beleggingen in overeenstemming gebracht met het klimaatakkoord en deze lijn zetten we de komende periode voort.

Wet toekomst pensioenen uitgesteld

Minister Schouten van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen voorziet dat de wet niet eerder dan per 1 juli 2023 in zal gaan. Dit en andere informatie over het nieuwe pensioenstelsel vindt u op pensioenfondsing.nl/nieuw-pensioenstelsel

Hebben wij uw e-mailadres?

Nee? Als wij uw e-mailadres hebben, kunnen wij u nog sneller op de hoogte brengen van het laatste nieuws van ons Fonds. Bovendien zorgen we er dan samen voor dat er minder bomen worden gekapt!

Geef uw e-mailadres aan ons door. Dat gaat heel gemakkelijk, via Mijn Pensioen op pensioenfondsing.nl. Check gelijk of u uw post van ons digitaal ontvangt. Ga hier voor naar uw communicatieprofiel in Mijn Pensioen.

Mannen van 65 hebben nog 20 jaar voor de boeg

En vrouwen die in 2023 65 jaar worden, leven gemiddeld genomen zelfs nog 23 jaar. Het Actuarieel Genootschap (AG) komt tot deze conclusie na bestudering van alle sterfte data van de afgelopen tijd.

Door corona stierven er in 2020 en 2021 meer mensen dan verwacht. Daardoor dacht u misschien dat de levensverwachting zou dalen.

Dat is niet zo. Het AG ziet dat corona alleen effect heeft op 55+-ers en niet op de hele bevolking. Daarom heeft het AG de oversterfte uit 2020 en 2021 buiten beschouwing gelaten.

Column

'Ik kreeg opeens een lager pensioen, hoe kan dat?'

Dat vroeg een deelnemer die net met pensioen was gegaan. Laat ik hem Jaap noemen. Jaap ging vorig jaar al naar Mijn Pensioen op de website van ons Fonds. Daar had hij in Mijn Pensioenplan bekeken wat hij met zijn pensioen zou kunnen. Samen met zijn vrouw Marjan maakte hij enkele pensioenplannen. Hij kon wel een jaartje eerder stoppen. Fijn, want Marjan zou binnenkort ook met pensioen gaan.

Alles verliep soepel. Het pensioen dat Jaap van het Fonds zou krijgen stelde niet teleur. Hij stuurde zijn pensioenplan in en vroeg daarmee zijn pensioen aan. Enkele maanden later, de jaarwisseling was intussen geweest, kreeg hij bericht van het Fonds. Daarin stond het bedrag dat hij zou krijgen. Wat bleek? Het was lager dan hij in Mijn Pensioenplan had gezien. € 13 per maand, maar toch. Daarom Jaaps vraag: 'Hoe kan dat?'

Een lager bedrag! Dat was natuurlijk niet fijn voor Jaap. Het kwam doordat de gemiddelde levensverwachting van een 64-jarige (zoals Jaap) én de rente gestegen waren. De levensverwachting wordt elke twee jaar opnieuw ingeschat en de rente wordt elk jaar vastgesteld. Door de gestegen levensverwachting, moeten we langer 'doen' met het geld dat we voor Jaap hebben gereserveerd.

En door de gestegen rente loopt het Fonds meer rente-opbrengsten mis als iemand zijn pensioen eerder laat ingaan, zoals Jaap deed. Beide zorgden ervoor dat Jaaps pensioen daalde.

Wilt u volgend jaar uw pensioen op uw 64ste laten ingaan in plaats van op uw 65ste? Dan krijgt u door dit effect bijna € 14 minder per € 1.000 ouderdomspensioen dan u dit jaar in Mijn Pensioenplan ziet. Maar wilt u volgend jaar uw pensioen op uw 66ste laten ingaan? Dan krijgt u door dit effect bijna € 16 méér per € 1.000 ouderdomspensioen dan u dit jaar in Mijn Pensioenplan ziet. Hoe levensverwachting en rente zich de komende jaren ontwikkelen, kunnen wij niet voorspellen. En is uw pensioen eenmaal ingegaan, dan spelen deze berekeningen geen rol meer.

Dus zit er een jaarwisseling tussen uw aanvraag voor een vervroegd of uitgesteld pensioen en het moment waarop dat pensioen ingaat? Dan gaan wij het pensioenbedrag na de jaarwisseling opnieuw berekenen met de nieuwe gegevens. Niet leuk, dat begrijpen we heel goed. Maar wel goed om op voorbereid te zijn.

Henk Bruins
Actuaris

Hoe maatschappelijk verantwoord werken bedrijven?

Pensioenfonds ING belegt wereldwijd. Het Fonds hecht veel waarde aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Maatschappelijk verantwoord beleggen speelt daarom een belangrijke rol bij onze keuzes. Robeco is sinds 2019 onze partner hierbij.

Robeco lanceerde in augustus het Sustainable Investing Open Access Initiative. Hiermee is van meer dan 12.000 bedrijven te zien in welke mate zij maatschappelijk verantwoord werken. Heel transparant en door alle professionele beleggers te bekijken en als standaard te gebruiken. Pensioenfonds ING hoopt met het ondersteunen van dit initiatief een bijdrage te leveren aan het nog beter in beeld krijgen van duurzaamheidsaspecten van bedrijven. Niet alleen voor het Fonds zelf, maar voor de gehele financiële sector en breder.

Dit jaar maakten we voor het eerst een speciaal duurzaamheidsverslag. Hebt u het al gelezen? U vindt het via duurzaamheidsverslag2021.pensioenfondsing.nl

Maak alvast uw eigen pensioenplan!

Met Mijn Pensioenplan maakt u uw pensioen op maat, zoals u dat wil. U kunt verschillende scenario's doorrekenen. Wilt u al op uw 64ste met pensioen? U ziet in Mijn Pensioenplan gelijk hoeveel pensioen u dan per maand van het Fonds krijgt. En hoeveel u meer krijgt als u toch nog een jaar langer doorwerkt.

Uw pensioenregeling bij Pensioenfonds ING biedt nog meer mogelijkheden. In Mijn Pensioenplan ziet u al uw keuzes en de financiële gevolgen daarvan direct op uw beeldscherm. Het is zo heel

makkelijk pensioenplannen maken. Pas als u helemaal tevreden bent, vraagt u uw pensioen aan. Dat kan vanaf zes maanden voordat u met pensioen wilt. Digitaal! Echt handig!

“Mijn pensioen wordt toch wel verhoogd?”

Pensioenfonds ING staat er financieel gezien goed voor en begrijpt uw zorgen over de hoge inflatie. Het is de bedoeling om de pensioenen elk jaar zo te verhogen dat uw koopkracht op peil blijft. Tot voor kort ging dat goed.

Nu zou voor behoud van koopkracht een ruime verhoging van de pensioenen nodig zijn. Het Bestuur onderzoekt wat er mogelijk is. Deze maand neemt het Bestuur een besluit. We informeren u in januari via een persoonlijke brief. Of bezoek www.pensioenfondsing.nl voor het laatste nieuws.

Peter van Meel ging in gesprek met Eduard Pleijsier over de vraag of er deze keer niet wat ruimhartig verhoogd kan worden.

U leest het artikel op www.pensioenfondsing.nl/hoelangnogwachtenopruimeverhoging

Hebt u een vraag voor het Verantwoordingsorgaan?

Sinds 1 juli 2022 is er een nieuw Verantwoordingsorgaan. Tien (oud-)collega's maken zich daar sterk voor uw pensioen. Aan hen legt het Bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid en zij geven gevraagd en ongevraagd advies.

Wilt u zaken onder de aandacht brengen van het Verantwoordingsorgaan? U kunt hen via e-mail gemakkelijk bereiken: verantwoordingsorgaan@pfing.nl is het juiste adres. Uw opmerkingen en vragen zijn welkom!

Maatschappelijk verantwoord beleggen: Wat vindt u?

74,1%

vindt maatschappelijk verantwoord beleggen erg belangrijk!

25,9%

is redelijk goed op de hoogte van het beleggingsbeleid

39,6%

vindt maatschappelijk verantwoord beleggen net zo belangrijk als het rendement

27,4% vindt MVB (iets) belangrijker
29,7% vindt het rendement (iets) belangrijker

41,7%

verwacht even veel rendement als we maatschappelijk verantwoord beleggen

Onderzoek mei 2022.
Meer dan duizend deelnemers deden mee.

7

Deze 7 thema's vindt u belangrijk:

- 1 Mensenrechten: 86,2%
- 2 Anti-corruptie: 85,2%
- 3 Arbeidsomstandigheden: 83,7%
- 4 Gezondheid: 81,4%
- 5 Natuur/milieu: 80,7%
- 6 Klimaat: 77,2%
- 7 Verantwoord bestuur: 71,3%

'Wat gebeurt er met de uitkomsten van dit onderzoek?'

Die vraag kregen we van een deelnemer. We legden hem voor aan Guido Vessaz, beleggingsstrateeg van Pensioenfonds ING.

Vessaz: "De meeste deelnemers staan nog steeds achter onze thema's, ambities en overtuigingen. Dit toetsen we met enige regelmaat.

Van veel deelnemers mag het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid nog wel iets ambitieuzer, maar voorop staat altijd dat we uw pensioen kunnen uitkeren en waar mogelijk verhogen.

Klimaat blijft een belangrijk thema. We beleggen steeds minder in fossiele brandstoffen. Verder blijven we de dialoog aangaan met bedrijven waarin we beleggen, zodat zij serieus werk maken van het reduceren van hun ecologische voetafdruk."

Wilt u meepraten over maatschappelijk verantwoord beleggen?

Geef u dan op voor de klankbordgroep via communicatie@pfing.nl

'Duurzaam beleggen in crisistijd: gaat

Nu de ene crisis over de andere buitelt en de inflatie de pan uit rijst, krijgen we de vraag of een duurzaam beleggingsbeleid wel kan. Levert dat genoeg rendement op, zodat de pensioenen hun waarde behouden? Is een duurzaam beleggingsbeleid geen luxe die we nu weer beter achter ons kunnen laten? We vragen het Wim van Iersel, Directeur beleggingen.

"Ons antwoord is: duurzaam beleggen gaat niet ten koste van rendement. We zijn van mening dat we juist in tijden van crisis de uitgezette koers moeten continueren. Wij zijn ervan overtuigd dat we hiermee een steentje bijdragen aan een betere wereld. De financiële doelstelling van Pensioenfonds ING staat voorop: het betalen en waar mogelijk verhogen van de pensioen, nu en in de toekomst. En dat willen we graag op een maatschappelijk verantwoorde manier doen."

Staatsobligaties van Rusland zijn verkocht

"Mensenrechten vinden onze deelnemers erg belangrijk. We hebben daarom besloten om beleggingen in landen met een autoritair regime tegen het licht te houden. Dit betekent bijvoorbeeld dat we niet meer beleggen in staatsobligaties van Rusland. Deze beleggingen waren al verkocht voor de inval in Oekraïne."

'Ondanks de energiecrisis zien we het thema klimaat als een langetermijn-trend.'

"Daarnaast zijn we van mening dat klimaatverandering een groot risico vormt voor een gezonde en leefbare wereld. Overstromingen, periodes van droogte, hittegolven, migratiestromen en klimaatbeleid bevatten financiële risico's voor onze beleggingen en bieden kansen. Ondanks de huidige energiecrisis en de vragen die naar boven komen over een betaalbare en evenwichtige transitie zien we het thema klimaat als een langetermijn-trend."

We zijn er van overtuigd dat het meenemen van klimaatrisico's en -kansen het rendement op onze beleggingen verbetert."

dat niet ten koste van het rendement?'

Financiële positie is verder verbeterd

"Ondanks alle uitdagingen is de financiële positie van het Fonds verder verbeterd. Door de gestegen rente is de waarde van onze staatsobligaties en aandelen gedaald. Maar de gestegen rente maakt ook dat we minder kapitaal aan hoeven te houden om op termijn alle toegezegde pensioenen te kunnen betalen."

'Onze dekkingsgraad is gestegen, omdat de waarde van de verplichtingen sterker daalde dan de waarde van de beleggingen.'

"Omdat de waarde van de verplichtingen sterker daalde dan de waarde van de beleggingen, is de beleidsdekkingsgraad gestegen van bijna 139% eind 2021 naar 153,0% eind september."

Financieel sterk én duurzaam

"We zullen in de toekomst blijven sturen op een financieel sterke situatie in combinatie met een duurzaam beleggingsbeleid. Wat voor ons als een paal boven water staat, is dat we willen investeren in bedrijven die positief bijdragen aan de wereld. Juist die beleggingen zullen, naar we verwachten, op lange termijn overleven en positief bijdragen aan onze dekkingsgraad."

Bijna 30% van onze deelnemers

- vindt rendement belangrijker dan maatschappelijk verantwoord beleggen.
- verwacht dat maatschappelijk verantwoord beleggen minder oplevert dan 'gewoon' beleggen.

Deze en andere zaken bleken uit het onderzoek naar maatschappelijk verantwoord beleggen dat afgelopen voorjaar is gehouden. Meer over de uitkomsten leest u op pagina 9.

Welke pensioenen hebt u allemaal?

Wie 'pensioen' hoort, denkt aan inkomen voor later. Het gaat dan om het ouderdomspensioen dat ook u bij Pensioenfonds ING hebt opgebouwd. U hebt er recht op vanaf de 'officiële' pensioenleeftijd (65 of 68 jaar, afhankelijk van uw regeling). U kunt het ouderdomspensioen trouwens ook eerder of later laten ingaan, net wat u wilt.

Naast het ouderdomspensioen hebt u bij ons Fonds nog andere pensioenen. Goed om te weten waar u en uw nabestaanden recht op hebben, bijvoorbeeld als u nadenkt over aanvullende verzekeringen.

Wezenpensioen

Ook uw kinderen kunnen na uw overlijden recht hebben op een eigen pensioen: het wezenpensioen. Met 'kinderen' bedoelen we ook stief- of pleegkinderen.

Uw kind krijgt een wezenpensioen tot zijn of haar 21ste verjaardag. Daarna kan het wezenpensioen worden verlengd als uw kind:

- nog studeert
- de zorg heeft voor het ouderlijk huishouden en/of
- arbeidsongeschikt is.

Het wezenpensioen stopt uiterlijk op de 27ste verjaardag van uw kind.

Overlijdensuitkering

Overlijdt u terwijl u al met pensioen bent? Dan heeft uw partner recht op een overlijdensuitkering van het Fonds. Deze eenmalige uitkering is twee keer het bedrag dat u per maand aan ouderdomspensioen krijgt.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Als u (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt wordt, verliest u een deel van uw inkomen. Bent u vóór 2014 arbeidsongeschikt geworden en krijgt u een WIA-uitkering van het UWV? Dan kunt u recht hebben op een aanvulling van het Fonds. Die aanvulling is het arbeidsongeschiktheidspensioen.

Hoe hoog het is, hangt af van de mate waarin u arbeidsongeschikt bent. Hoe hoger uw arbeidsongeschiktheidspercentage, hoe hoger uw pensioen.

Partnerpensioen

Het woord zegt het al: het partnerpensioen is een pensioen voor uw partner. Uw partner krijgt na uw overlijden namelijk een eigen pensioen van het Fonds.

Uw partner krijgt dat pensioen als u vóór uw pensionering bij ons Fonds met hem of haar getrouwd was of een wettig geregistreerd partnerschap had. Uw partner heeft er ook recht op als u vóór uw pensionering al een gezamenlijke huishouding voerde en uw partner bij ons Fonds had aangemeld. Maar dan alleen als de aanmelding bevestigd is door het Fonds. U kunt dat checken op uw uniform pensioenoverzicht (UPO).

Wilt u weten hoeveel pensioen er is voor u of voor uw partner?

Ga dan via onze website naar **Mijn Pensioen** of kijk op uw **pensioenoverzicht (het UPO)**.

Wilt u hier meer over weten?

Er is meer. Vóór de leeftijd van 65 jaar kan er bijvoorbeeld ook recht zijn op een tijdelijk ouderdomspensioen of op een tijdelijk partnerpensioen. Een compleet overzicht vindt u op www.pensioenfondsing.nl/soortenpensioen

Bedrag ineens: handig en verstandig?

U krijgt een extra keuze als u met pensioen gaat.
U kunt straks namelijk een deel van uw pensioen in één keer opnemen. De wet die dit regelt staat al vast.
Als alles volgens plan verloopt, gaat de wet op 1 juli 2023 in. Maar dat is dus nog niet zeker.

Als de wet eenmaal is ingegaan, kunt u bij pensionering maximaal 10% van uw pensioen opnemen. Dit noemen we 'bedrag ineens'. Dat geld kunt u dan dus gelijk gebruiken.

**Niet alle keuzes
kunt u combineren**

Wilt u een bedrag ineens
opnemen? Dan kunt u er niet
meer voor kiezen om eerst een
periode een hoger, en
vervolgens een lager
pensioen te ontvangen.

U bepaalt helemaal zelf wat u met het geld doet. Klinkt goed. Maar er kunnen ook nadelen aanzitten. Zo wordt het pensioen dat u de rest van uw leven elke maand van ons fonds krijgt lager. Bovendien is het bedrag dat u opneemt extra inkomen, waar u belasting over moet betalen. Daar moet u dus wel rekening mee houden.

Krijgt u een huur-, zorg- of andere toeslag? Of een uitkering? Een bedrag ineens opnemen kan betekenen dat deze toeslag of uitkering lager wordt. Of zelfs helemaal stopt. Kijk daarom eerst goed wat zo'n bedrag ineens voor u betekent!

Twee voorbeelden

Een bedrag ineens opnemen kan voor u heel handig en verstandig zijn. Maar het kan ook ongunstig zijn. Het is dus heel persoonlijk. Daarom geven wij u twee voorbeelden: Sander en Annemiek.

Voorbeeld 1:

Sander

Misschien toch niet zo'n goed idee

Sander gaat op 1 juli 2023 met pensioen. Ons Fonds heeft € 200.000 gereserveerd voor zijn pensioen. Sander mag hier maximaal 10% van opnemen. Dat is dus € 20.000. In eerste instantie is Sander hier enthousiast over. Hij droomt al van een mooie reis met zijn partner. Daar is het de afgelopen jaren door financiële tegenslagen niet van gekomen.

Maar dan gaat Sander nadenken. En twijfelen. Hij neemt contact op met Wouter, een financieel adviseur. Die vertelt hem over de nadelen van het opnemen van een bedrag ineens. Bijvoorbeeld dat zijn maandelijkse pensioen de rest van zijn leven lager zal zijn. Dat wist Sander al. Hij vindt het ook logisch: als hij een bedrag ineens opneemt, blijft er

immers minder geld over voor de pensioenuitkering die hij de rest van zijn leven krijgt.

Niet aan gedacht: de huurtoeslag!

Wouter wijst hem ook op iets waar Sander niet aan had gedacht: de huurtoeslag die hij elke maand krijgt. Wouter rekent uit dat die toeslag stopt als Sander kiest voor een bedrag ineens. Zelfs als hij niet het hele bedrag van € 20.000 opneemt. Volgens Wouter kan Sander hooguit € 5.000 ineens opnemen zonder gevolgen voor zijn huurtoeslag. Dat vindt Sander niet aantrekkelijk genoeg. In plaats daarvan kiest hij de eerste 3 jaar voor een hoger pensioen van ons fonds ('hoog-laag'). Dat geeft Sander en zijn partner de eerste jaren wat meer financiële vrijheid. Die mooie reis komt er dus toch!

De wet ligt klaar, maar wanneer gaat deze in?

Verwacht wordt per 1 juli 2023, maar dat is nog niet zeker. We houden u op de hoogte via www.pensioenfondsing.nl

Voorbeeld 2:

Annemiek

Bedrag ineens komt heel goed uit!

Ook Annemiek gaat op 1 juli 2023 met pensioen. Annemiek heeft wel langer pensioen opgebouwd dan Sander, en ze had ook nog eens een hoger salaris. Haar opgebouwde pensioen is € 550.000 waard. Annemiek kan hiervan € 55.000 ineens opnemen. Dat lijkt haar een goed idee. Ze bespreekt met haar partner wat ze met dat geld gaan doen.

Annemiek ontvangt geen toeslagen of uitkering. Dus daar hoeft zij geen rekening mee te houden. Maar er staan wel enkele bedragen open die nog moeten worden betaald. Samen met haar partner zet Annemiek de openstaande schulden op een rij. Zo zit er nog een hypotheek op hun huis. Het gaat om € 25.000. Ze zijn het er snel over eens dat ze dat laatste deel van de hypotheek gaan afbetalen.

En ze reserveren gelijk € 10.000 voor het verbouwen van de kelder en enkele andere klusjes die te lang zijn blijven liggen.

Ze wil graag van die schuld af

Dan is er nog een schuld bij de creditcardmaatschappij: ruim € 4.000. Annemiek is af en toe namelijk een beetje laks met betalen, maar nu wil ze graag van die schuld af. Ook die schuld wordt afgelost. Dat is je geld nuttig besteden, want die creditcardmaatschappij rekent best veel rente. Als laatste gaat Annemiek online om een mooie reis te boeken. Misschien komen ze Sander wel tegen!

Hoeveel is 10% van úw pensioen?

U ziet het in Mijn Pensioenplan, zodra de nieuwe keuze beschikbaar komt. Met uw eigen pensioenbedragen berekent u dan in Mijn Pensioenplan wat de keuze betekent voor de hoogte van uw pensioen. U vindt Mijn Pensioenplan als u via pensioenfondsing.nl inlogt op Mijn Pensioen. U ziet in Mijn Pensioenplan ook alle andere keuzes die u hebt als u met pensioen gaat.

Gaat uw pensioen tegelijk met uw AOW in?

Dan kunt u het bedrag ineens ook uitstellen tot 1 januari van het jaar nadat uw pensioen is ingegaan. Het uitstellen levert u belastingvoordeel op. En u verhoogt de kans dat u recht blijft houden op uw eventuele toeslagen.

<KIX-CODE>

<NAAM>

<ADRES>

<PC + WOONPLAATS>

<LAND>

Vragen? Wij helpen u graag!

Carolijn en haar collega's beantwoorden graag uw vragen. Zo kunt u ons bereiken:

@ pensioenloket@pensioenfondsing.nl

☎ 088 - 116 2405, elke werkdag
van 8.30 tot 17.00 uur.

💻 www.pensioenfondsing.nl: u kunt
chatten via de website of u gebruikt
het contactformulier om ons uw vraag
door te geven.

